

Sygn. akt III AUa 976/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Jerzy Antoni Sieklucki
	sędzia Elżbieta Czaja sędzia (del.) Danuta Dadej-Więsyk (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2020 r. w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy B. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie wysokości świadczenia od wcześniejszej daty

na skutek apelacji B. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 25 sierpnia 2020 r. sygn. akt IV U 328/19

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję w ten sposób, że ustala B. N. prawo do przeliczenia emerytury od dnia (...)i oddala odwołanie w pozostałej części oraz zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz B. N. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. wniosek o ustalenie prawa do odsetek od przeliczonego od wcześniejszej daty świadczenia przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz B. N. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Danuta Dadej-Więsyk Jerzy Antoni Sieklucki Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 976/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 4 marca 2019 r., przeliczył wnioskodawczyni B. N., wysokość emerytury od dnia 1 lutego 2019 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Wnioskodawczyni w odwołaniu od tej decyzji, wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do wypłaty przeliczonej emerytury od dnia 1 września 2015 r. (od daty podjęcia wypłaty emerytury) wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2020 roku Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił odwołanie B. N. od decyzji z dnia 4 marca 2019 roku.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawczyni B. N., ur. (...), do dnia 31 sierpnia 2015 r., pozostawała w zatrudnieniu w Zespole Szkół Nr (...) w Z., na stanowisku nauczyciela.

W dniu 25 sierpnia 2015 r. zgłosiła w organie rentowym wniosek o przyznanie emerytury, wykazując okres pracy w charakterze nauczyciela, w pełnym wymiarze czasu pracy m.in. od dnia 1 września 1989 r. do 31 grudnia 2008 r. (19 lat i 4 miesiące).

W tym wniosku (zakreślając pole odpowiedniego kwadratu) zaznaczyła, że wnosi o przyznanie emerytury, a nie emerytury z rekompensatą (k. 2 a.e.).

Kwadrat dotyczący przyznania emerytury z rekompensatą, niezakreślony przez wnioskodawczynię, odsyła do punktów 10 i 15 informacji załączonej do druku złożonego wniosku.

Według pkt 10 tej informacji, „osobie urodzonej po 31 grudnia 1948 r., która:

a) nie ma ustalonego prawa do emerytury z jakiegokolwiek tytułu, w tym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 lub art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przebytej do dnia 31 grudnia 2008 r. oraz

b) nie ma ustalonego prawa do emerytury pomostowej - przysługuje rekompensata w warunkach określonych w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 23, poz. 1656 ze zm.), k. 4v.

Organ rentowy, po rozpoznaniu wniosku z dnia 25 sierpnia 2015 r., przyznał wnioskodawczyni emeryturę od dnia 1 sierpnia 2015 r. - od miesiąca zgłoszenia wniosku, ustalił wysokość emerytury bez rekompensaty i zawiesił wypłatę emerytury ze względu na kontynuowane przez wnioskodawczynię zatrudnienie.

Po rozwiązaniu przez wnioskodawczynię stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2015 r. i w następstwie zgłoszenia przez nią wniosku z dnia 1 września 2015 r., organ rentowy podjął wypłatę emerytury od dnia 1 września 2015 r. (k. 27 a.e.).

W dniu 15 lutego 2019 r. wnioskodawczyni zgłosiła w organie rentowym wniosek o przyznanie rekompensaty z tytułu pracy w szczególnym charakterze, na stanowisku nauczyciela (k. 30 a.e.).

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 28 lutego 2019 r., ponownie ustalił wnioskodawczyni wartość kapitału początkowego z uwzględnieniem rekompensaty, a zaskarżoną decyzją z dnia 4 marca 2019 r. - przy przyjęciu zwaloryzowanego kapitału początkowego z rekompensatą - przeliczył jej emeryturę od dnia 1 lutego 2019 r. (k. 51-54 akt kap. początk; k. 34 a.e.).

Mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, iż zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.):

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Stosownie do art. 129 ust. 1 tej ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W myśl art. 133 ust. 1 cyt. ustawy:

W razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Według art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż zgodnie z jej art. 23 ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę (ust. 1), a rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że w okolicznościach faktycznych sprawy, nie budzi wątpliwości, że wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie rekompensaty w dniu 15 lutego 2019 r., a nie w dniu 25 sierpnia 2015 r. W tej sytuacji, przeliczenie jej emerytury od miesiąca zgłoszenia wniosku, tj. od dnia 1 lutego 2019 r., z uwzględnieniem kapitału początkowego powiększonego o kwotę rekompensaty, ma uzasadnienie w powołanych wyżej przepisach prawnych.

Sąd Okręgowy powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego podkreślił, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego, ze względu na swoją istotę i konstrukcję, podlegają wykładni ścisłej a z art. 23 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Treść tego przepisu jest jednoznaczna i została właściwie zinterpretowana przez organ rentowy przy wydawaniu zaskarżonej decyzji.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że okoliczność, że wnioskodawczyni będąc - już przy składaniu wniosku o emeryturę w dniu 25 sierpnia 2015 r. - pouczona przez organ rentowy o możliwości złożenia wniosku o przyznanie emerytury z rekompensatą, faktycznie tego rodzaju wniosku nie złożyła.

Podpisując ten wniosek, akceptowała w całości jego treść, którą organ rentowy był związany.

Tym samym Sąd Okręgowy uznał, iż w sprawie nie występuje zatem błąd organu rentowego w przyznaniu rekompensaty, uzasadniający wypłatę podwyższonej emerytury za okres wsteczny, skoro w tym zakresie stosował się on do zgłaszanych przez wnioskodawczynię wniosków.

Od wnioskodawczyni, występującej o przyznanie emerytury, należy wymagać staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy.

Przy zachowaniu tej staranności i wobec nieznanomości prawa, wnioskodawczynie w 2015 r. mogła zapoznać się z pouczeniem dotyczącym możliwości oraz zasad przyznawania rekompensaty, a w razie wątpliwości, mogła również zwrócić się o ich wyjaśnienie bezpośrednio do organu rentowego, bądź skorzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, czego jednak nie uczyniła.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnił art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 25 sierpnia 2020 roku złożyła wnioskodawczynie zaskarżając wyrok w całości. Powyższemu wyrokowi zarzuciła : Rażące naruszenie przepisu art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie w ustalonym stanie faktycznym i przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że w sprawie nie występuje błąd organu rentowego w przyznaniu rekompensaty, uzasadniający wypłatę podwyższonej emerytury za okres wsteczny, skoro w tym zakresie zastosował się on do zgłaszanych przez wnioskodawczynię wniosków. Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wnosila o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zobowiązanie organu emerytalnego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia wysokości świadczenia od daty wcześniejszej i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje według norm prawem przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik organu rentowego wniósł o jej oddalenie , a ponadto o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych , z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia , którym je zasądzone do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny w Lublinie zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że brak jest podstaw do uwzględnienia sformułowanego w środku odwoławczym wniosku apelującej o uchylenie wyroku. W myśl obowiązujących przepisów postępowania cywilnego może to nastąpić jedynie w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 KPC), bądź w wypadku nie rozpoznania istoty sprawy, lub też, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 KPC). W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do stwierdzenia zaistnienia w niniejszej sprawie nieważności postępowania. Nadto dokonując kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd pierwszej instancji właściwie przeprowadził w sprawie postępowanie dowodowe, rozpoznając istotę sprawy, zatem nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani w części.

Dokonując analizy zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu w kontekście podniesionego zarzutu apelacyjnego Sąd Apelacyjny uznał, że jakkolwiek, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, to jednak wyciągnął niewłaściwe wnioski prawne, skutkujące uznaniem, że apelującej nie przysługuje prawo do przeliczenia emerytury od wcześniejszej daty , niż ustalona w zaskarżonej decyzji. B. N. w dniu 17 sierpnia 2015 roku złożyła wniosek do organu rentowego o przyznanie jej prawa do emerytury. Wniosek był wypełniany przez płatnika - pracownika księgowości. We wniosku wskazano, że skarżąca nadal pozostaje w stosunku pracy, zaznaczając jednocześnie, że z zawodu jest nauczycielem oraz że rozwiązanie stosunku pracy nastąpi w dniu 31 sierpnia 2015 roku. W części II w pkt.1 formularza wniosku zaznaczono rubrykę „o emeryturę”. Istotnym jest również fakt, że w części II, w pkt 5 formularza wnioskodawczynie domagała się ustalenia wysokości emerytury wedle najkorzystniejszego dla niej wariantu (k. 1-5 t. I akt ZUS). Wraz z wnioskiem przedłożyła zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lipca 2015 roku, wystawione przez Zespół Szkół nr (...) Z. , z którego wynikało, że jest zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, jako nauczyciel , a także zaświadczenie z dnia 17.08.2015 r. o zatrudnieniu B. N. na stanowisku bibliotekarza od 2.03.1989 r, do 31.08.1989 r , na stanowisku nauczyciela od 1.09.1989 r. do 31.08.2012 r. oraz od 1.09.2014 r. do 31.08.2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy i od 1.09.2012 r. do 31.08.2014 r. w niepełnym

wymiarze czasu pracy (k.3, 12-14 akt ZUS). Organ rentowy, po rozpoznaniu wniosku z dnia 17 sierpnia 2015 r., decyzją z dnia 12.10.2015 r. przyznał wnioskodawczyni emeryturę od dnia 1 sierpnia 2015 r. - od miesiąca zgłoszenia wniosku, ustalił wysokość emerytury bez rekompensaty i zawiesił wypłatę emerytury ze względu na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienie. Po rozwiązaniu przez wnioskodawczynię stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2015 r. i w następstwie zgłoszenia przez nią wniosku z dnia 1 września 2015 r., organ rentowy podjął wypłatę emerytury od dnia 1 września 2015 r. (k. 27 a.e.). W dniu 15 lutego 2019 r. wnioskodawczyni zgłosiła w organie rentowym wniosek o przyznanie rekompensaty z tytułu pracy w szczególnym charakterze, na stanowisku nauczyciela (k. 30 a.e.). Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 28 lutego 2019 r., ponownie ustalił wnioskodawczyni wartość kapitału początkowego z uwzględnieniem rekompensaty, a zaskarżoną decyzją z dnia 4 marca 2019 r. - przy przyjęciu zwaloryzowanego kapitału początkowego z rekompensatą - przeliczył jej emeryturę od dnia 1 lutego 2019 r. (k. 51-54 akt kap. początk; k. 34 a.e.). Zgodnie z treścią art 133 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio również w razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości wskutek wznowienia postępowania przed organami odwoławczymi albo wskutek kasacji, z tym że za miesiąc zgłoszenia wniosku przyjmuje się miesiąc wniesienia wniosku o wznowienie postępowania lub o kasację. W judykaturze błąd organu rentowego rozumiany jest szeroko, zgodnie z tzw. obiektywną błędnością decyzji (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1995 roku, II UZP 28/94, OSNP rok 1995, Nr 19, poz. 242). Jak wskazał Sąd Najwyższy, zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy określenie „błąd organu rentowego” obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Oznacza to, że przedmiotowe pojęcie obejmuje również niedopełnienie obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 roku, I UK 332/10, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1997 roku, III ZP 40/97, i wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 października 2008 roku, III AUa 40/08). Kluczowym problemem przy rozstrzygnięciu sprawy jest więc ocena, czy przyznanie wnioskodawczyni decyzją z dnia 12 października 2015 r. emerytury w niższej wysokości od przysługującej jej obecnie (od dnia 1 lutego 2019 r.) było wynikiem błędu organu rentowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego zaskarżona decyzja z dnia 12 października 2015 roku była błędna, albowiem wnioskodawczyni przysługiwało prawo do emerytury z rekompensatą od dnia 1 sierpnia 2015 roku. Fakt, że wnioskodawczyni prawo w tej postaci nie zostało przyznane był błędem organu rentowego. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się błędu organu rentowego, za to zarzucił ubezpieczonej brak staranności przy ubieganiu się o emeryturę, wskazując, że nie upewniła się co do treści pouczeń zawartych w decyzji i nie skorzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Sąd Apelacyjny nie podziela tego stanowiska, bowiem z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych nie wynika, aby organ rentowy po złożeniu przez ubezpieczoną wniosku o emeryturę w dniu 17 sierpnia 2015 r., a przed wydaniem decyzji ustalającej prawo do emerytury i jej wysokości (obliczonej w niższej ostatecznie wysokości niż wskazała ubezpieczona we wniosku) przeprowadził prawidłowe postępowanie, a w szczególności przeprowadził dodatkowe postępowanie wyjaśniające. Ubocznie wskazać należy, że mając na uwadze wiążące w tym względzie zasady postępowania ujęte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) oraz akceptując tezę wyrażoną przez Sąd Najwyższy m.in. w uzasadnieniu wyroku z 18 listopada 2011 roku

w sprawie o sygn. akt I UK 130/11 organ rentowy zobowiązany jest do każdorazowego informowania potencjalnego świadczeniobiorcy o możliwościach przyznawania dodatków czy też wzrostów, do których potencjalne prawo wynika z charakteru wnioskowanego świadczenia bądź złożonych dokumentów, czy też innych ujawnionych w momencie składania wniosku okoliczności faktycznych i prawnych, będąc zobowiązanym do udzielania informacji, w tym wskazówek i wyjaśnień, w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń (§ 2 wskazanego rozporządzenia). Jednocześnie Sąd Apelacyjny zaznacza, iż mimo wydania powołanego orzeczenia Sądu Najwyższego pod rządami przepisów uchylonego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49), stanowisko to pozostaje aktualne z uwagi na brak istotnej zmiany stanu prawnego w omawianym zakresie. Obowiązek przeprowadzenia takiego postępowania w okolicznościach sprawy nakładały na organ rentowy choćby przepisy wykonawcze do ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, organy rentowe są obowiązane do informowania o warunkach i dowodach wymaganych do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych oraz do udzielania pomocy przy ubieganiu się o te świadczenia. W orzecznictwie przyjmuje się, że przewidziany w tym przepisie obowiązek organu rentowego dotyczy tylko świadczeń objętych konkretnym postępowaniem i staje się bezprzedmiotowy wówczas, gdy wniosek o przyznanie określonego świadczenia jest jasny w swej treści i kompletny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 409/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 634). Wobec tego organ rentowy nie jest zobowiązany do każdorazowego informowania potencjalnego świadczeniobiorcy o wszystkich wynikających z obowiązujących przepisów prawa możliwościach przyznawania dodatków, wzrostów, czy też wręcz innych świadczeń, a jedynie tych, do których potencjalne prawo wynika z charakteru wnioskowanego świadczenia bądź złożonych dokumentów, czy też innych ujawnionych w momencie składania wniosku okoliczności faktycznych i prawnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 stycznia 2004 r., III AUa 2877/02)”.

W tym kontekście podkreślenia wymaga, że wniosek ubezpieczonej, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, nie był jednoznacznie skonkretyzowany. Wnioskodawczyni we wniosku zaznaczyła wprawdzie, iż domaga się emerytury, nie określając rubryki dotyczącej rekompensaty, ale jednocześnie wnosiła o przyznanie świadczenia na podstawie dołączonych dokumentów według najkorzystniejszego wariantu. Do wniosku dołączyła zaświadczenia o zatrudnieniu na stanowisku nauczyciela, na którym to pracowała od początku zatrudnienia, z podaniem różnych miejsc pracy i okresów zatrudnienia. Z art. 118 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że organ rentowy wydaje decyzję w przedmiocie prawa do emerytury i jej wysokości w okresie późniejszym niż 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji w sytuacji, gdy z przyczyn niezależnych od organu rentowego decyzja nie mogła być wydana w wyżej określonym terminie z powodu konieczności przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego. W tych wypadkach decyzja powinna być wydana niezwłocznie po uzyskaniu wszystkich potrzebnych danych od zainteresowanego. Już z tego przepisu wynika więc, że obowiązkiem organu rentowego jest przeprowadzenie dodatkowego postępowania wyjaśniającego, a w szczególności wyznaczenie wnioskodawcy dodatkowego terminu celem przedstawienia niezbędnych dowodów. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w rozpoznawanej sprawie błąd organu rentowego w rozumieniu art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie polegał więc na tym, że przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury bez rekompensaty a więc w niższej wysokości niż przysługująca- wbrew żądaniu wnioskodawczyni, która domagała się przyznania świadczenia według najkorzystniejszego wariantu na podstawie przedłożonych dokumentów - lecz na tym, że w ogóle zaniechał przeprowadzenia dodatkowego postępowania, celem wyjaśnienia rozbieżności wniosku i celu w jakim ubezpieczona przedłożyła zaświadczenie z dnia 17.08.2015 roku, potwierdzające jej zatrudnienie na stanowisku nauczyciela z wyszczegółeniem wszystkich okresów i miejsc pracy. W sytuacji prawnej wnioskodawczyni nie było żadnego uzasadnienia dla złożenia przez nią wniosku o emeryturę bez rekompensaty i pozbawieniem się prawa do wyższego świadczenia, gdy ze złożonych dokumentów, prawo do dodatku wynikało. W tych okolicznościach należy uznać za wiarygodne zeznania wnioskodawczyni, iż nie była jej znana instytucja rekompensaty i w tym względzie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, pouczenie zawarte we wniosku o emeryturę, na które powołuje się Sąd Okręgowy było dla niej niezrozumiałe i nieczytelne.

W tej sytuacji obowiązkiem organu rentowego, pracownika rozpatrującego wniosek było udzielenie pomocy ubezpieczonej i pouczenie o warunkach i dowodach wymaganych do uzyskania konkretnego świadczenia emerytalno-rentowego. W tej sytuacji organ rentowy powinien wezwać wnioskodawczynię do wyjaśnienia w jakim celu złożyła opisane zaświadczenie i wyznaczyć wnioskodawczyni dodatkowy termin celem ewentualnego uzupełnienia wniosku. Dopiero w razie bezskutecznego upływu określonego w ten sposób terminu organ rentowy był uprawniony wydać decyzję ustalającą wysokość świadczenia emerytalnego bez prawa do rekompensaty pomimo złożenia dokumentów uprawniających do tego dodatku. Sąd Apelacyjny przychylił się zatem do prezentowanego w orzecznictwie poglądu, że błędem organu rentowego jest nie tylko błąd rachunkowy, merytoryczny lub interpretacyjny, lecz jest nim także niedopełnienie wynikającego z § 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. obowiązku informowania o warunkach i dowodach wymaganych do uzyskania konkretnego świadczenia emerytalno-rentowego oraz do udzielania pomocy przy ubieganiu się o to świadczenie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 sierpnia 1998 r., III AUA 264/98, OSA 1999 nr 2, poz. 11 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 stycznia 2006 r., III AUA 1159/05. Organ rentowy pomocy tej zaniechał, pomimo dołączenia wszystkich dokumentów, z których wynikało prawo wnioskodawczyni do świadczenia wyższego niż ustalone w decyzji z 2015 roku. Organ rentowy winien zachować szczególną czujność tym bardziej, że apelująca domagała się przyznania dla niej świadczenia w najkorzystniejszym wariantcie.

Z powyższych względów wyrok Sądu Okręgowego w Zamościu podlegał częściowej zmianie, wraz z poprzedzającą go decyzją z dnia 4 marca 2019 roku, poprzez ustalenie apelującej prawa do przeliczenia emerytury od dnia(...)tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc złożenia wniosku, zgodnie z treścią art. 133 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach, zaś w pozostałym zakresie (ubezpieczona domagała się wypłaty przeliczonej emerytury od dnia 1 września 2015 r.) apelacja podlegała oddaleniu.

Wobec tego Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC i art. 386 § 1 KPC oraz art.385 KPC. Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia treść art. 98 § 1 k.p.c oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.)

W punkcie II wyroku Sąd Apelacyjny na mocy art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. wniosek B. N. o ustalenie prawa do odsetek od przeliczonego od wcześniejszej daty świadczenia, jako żądanie nowe, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B..

O kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji orzeczono na mocy art. 98 KPC w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), zasadzając kwotę 240 zł.